

ומשעה שבא עליה היבם, היא נעשית אשתו גמורה, ואם בא לשלחה ממנו הרי הוא מגרשה בגט, ואינה צריכה חליצה.

אבל אם קידש היבם את יבמתו בכסף או בשטר, אין היא נקנית לו מן התורה, אלא רק מדרבנן. ואז, אם הוא בא לשלחה, צריכה היא גט מדרבנן, (8) בנוסף לחליצה מן התורה.

כי אין הגט לבדו מתיר אותה להנשא לאחר, היות שאין קידושין תופסים ליבם ביבמה מן התורה, ואין הגט מתיר את היבמה להנשא לכל אדם, אלא חליצה, וכדלהלן.

ויבמה שלא בא עליה היבם, ולא נקנתה לו בביאה לאשה —

קונה את עצמה, להיות ברשותה שתוכל להנשא לאחר, (9) בשתי דרכים:

א. בחליצה. (10)

ב. ובמיתת היבם.

גמרא:

שנינו במשנה: **האשה נקנית** בשלש דרכים.

ודנה הגמרא:

מאי שנא הכא, במה שונה ומיוחדת משנתנו, **דתני**, ששונה בה התנא "האשה נקנית", ומכנה התנא את האירוסין בלשון "קנין".

8. כתב רש"י שקידושי כסף ושטר מועילים ביבמה מדרבנן לאסור אותה על שאר האחים [אם היו כמה אחים למת. כולם נחשבים יבמים. ואם קידשה האחד, הרי זו אסורה על שאר אחיו]. אבל אין הם עושים בה קנין גמור ליורשה ולהטמא לה ואין הם פוטרים אותה מחליצה.

וקשה: הרי גם באשה [שאינה יבמה] אין קידושי כסף ושטר עושים נישואין אלא אירוסין. ואין הארוס יורש את אשתו ואינו מטמא לה. ואם כן, מדוע כתב רש"י ביבמה שאין קידושי כסף שטר מועילים בה לזה? הרי גם באשה שקידושיה מדאורייתא אין הקידושין גומרים בה ליורשה ולהטמא לה!

ותירץ הרש"ש: ביבמה אילו היו הקידושין מועילים מן התורה, היה בזה גם נישואין. כשם שביאה עושה נישואין ביבמה, אפילו אם באשה אחרת ביאה עושה קידושין ולא נישואין.

9. התוספות ר"ד כתב, שהלשון "קונה את

עצמה" שבענין יבמה, [בסיפא] אינה דומה ללשון "קונה את עצמה" שהוזכרה בענין אשה [ברישא]. שהרי באשה, מדובר בה לאחר שהבעל קנה אותה, שאז היא קונה את עצמה בגט ומיתת בעל. ואילו ביבמה מדובר לפני שהיבם קנה אותה [אבל לאחר שהיבם קנה אותה, הרי היא קונה את עצמה בגט ובמיתת הבעל].

ונראה שהתנא סתם את לשונו בזה — מפני שברישא שנינו "האשה", ואחרי שהיא התקדשה היא עדיין קרויה אשה [ועיין עוד תוד"ה האשה]. אבל בסיפא שנינו "היבמה". ולאחר שהיא נקנתה בביאה, שוב אין היא קרויה "יבמה", אלא מכאן ואילך הרי היא אשתו לכל דבר, וקרויה "אשה". ומאחר ששנינו "היבמה קונה את עצמה", מובן שמדובר לפני שהיבם קנאה [וכן מבואר מדברי המקנה על תוספות ד"ה האשה נקנית. ע"ש].

10. שנאמר [דברים כה ט]: "ונגשה יבמתו אליו